

Dosarul nr. 3ra-736/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: O. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Guzun, Gr.Dașchevici, V.Clima)

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Stici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău, persoană terță Administrația Națională a Penitenciarelor cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a recalcula pensia pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 05 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă:

La data de 29 octombrie 2018, Galina Stici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău, persoană terță Administrația Națională a Penitenciarelor cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a recalcula pensia pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii reclamanta, Galina Stici, a indicat că și-a început activitatea în cadrul subdiviziunilor sistemului penitenciar la data de 03 ianuarie 2001, unde a satisfăcut serviciul până la data de 27 martie 2015, când a demisionat în rezervă, cu stabilirea pensiei pe linia Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în legătură cu atingerea vechimii în serviciu, necesară pentru stabilirea pensiei.

Începând cu data de 27 martie 2015, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă.

Reclamanta Galina Stici a menționat că ulterior, la data de 30 martie 2015, a fost reangajată în cadrul sistemului penitenciar, în funcția de inginer pentru deservirea tehnicii de calcul al Serviciului special al Penitenciarului nr.13-Chișinău al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, iar la data de 17 septembrie 2018, a demisionat în rezervă conform alin. (2) art.82 al Legii nr.300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul

administrației penitenciare, din funcția de șef al secției evidență deținuți a Penitenciarului nr.13 - Chișinău al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

A indicat că potrivit calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor, eliberat de Direcția Resurse Umane a Administrației Naționale a Penitenciarelor la data de 24 septembrie 2018, data încetării serviciului în cadrul sistemului penitenciar, a acumulat o vechime în muncă de 28 de ani, 2 luni și 19 zile.

Reclamanta Galina Stici a notat că respectiv, în temeiul circumstanțelor invocate și având în vedere dispozițiile art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la data de 24 septembrie 2018, a solicitat prin intermediul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun. Chișinău, recalcularea pensiei stabilite.

Astfel, a menționat că prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018, i-a fost refuzat în recalcularea pensiei pentru vechime în muncă.

Reclamanta a considerat, că refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău este neîntemeiat, deoarece autoritatea publică pârâtă intenționat a denaturat prevederile art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, creând aparența greșită, că este exclusă existența temeiurilor concrete de a recalcula pensiile pentru militari, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care au obținut anterior dreptul la pensie la atingerea vechimii în serviciu, din aria de ipoteze, pe care le acoperă normele juridice conținute în actele legislative.

A susținut, că potrivit art. 61 alin.(1) al Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Reclamanta Galina Stici a arătat, că potrivit ordinului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 258ef din data de 13 septembrie 2018, a demisionat în rezervă din funcția de șef al secției evidență deținuți a Penitenciarului nr.13 - Chișinău, la atingerea vechimii în serviciu, necesară pentru stabilirea pensiei, conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și respectiv, la momentul examinării de către organul de asigurări sociale a cererii depuse la data de 24 septembrie 2018, cu privire la recalcularea pensiei stabilite anterior, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica urma să se conducă în exclusivitate de normele speciale cuprinse în Legea nominalizată.

A invocat că nu poate fi reținută ca fiind întemeiată decizia de refuz, susținută prin prevederile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, deoarece, Legea 1544-XII din 23 iunie 1993, are caracter de Lege specială în raport cu prima Lege, făcând referire la un cerc limitat de persoane cu statut special, față de Legea generală, care se referă la toți angajații din sfera muncii.

Reclamanta Galina Stici a evidențiat, că prin cererea adresată, s-a solicitat recalcularea pensiei, fiind prezentate acte suplimentare, ce îi acordă dreptul la majorarea pensiei pentru perioada ce succedă momentului, la care i-a fost stabilită pentru prima dată pensia pentru vechime în muncă - 27 martie 2015.

Astfel, prin dispozițiile Legii nr. 282 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993, către Casa Națională de Asigurări Sociale au fost delegate doar atribuțiile de stabilire și plată a pensiilor persoanelor enumerate, în baza dispozițiilor Legii speciale și în modul stabilit de Guvern, nefiind adoptate atunci sau ulterior, careva norme privitor la abrogarea prevederilor Legii nr. 1544-XII, în sensul că stabilirea pensiilor în privința acestui cerc de persoane, va avea loc în continuare, sub imperiul și doar în condițiile reglementărilor Legii generale, adică al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Reclamanta a menționat că în decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău, intenționat a fost omis să se aplice prevederile art. 61 din Legea nr. 1544- XII din 23 iunie 1993, ceea ce a dus la interpretarea eronată a situației de fapt, în particular, la crearea aparenței greșite, precum că legislația în vigoare nu prevede posibilitatea reexaminării repetate a dreptului la pensie după o eventuală reangajare a persoanei în serviciu militar, necăutând la faptul, că incertitudinile simulate de către organul asigurărilor sociale, sunt acoperite de norma juridică respectivă.

Astfel, s-a invocat că, o interpretare abuzivă în defavoarea părții slabe a circumstanțelor de fapt și a prevederilor legale ce stabilesc recalcularea pensiei, duce în mod inevitabil la încălcarea nu numai a prevederilor legale naționale, dar și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova face parte.

Reclamanta Galina Stici a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun. Chișinău nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei stabilite Galinei Stici, în baza calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din data de 17 septembrie 2018 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de Galina Stici a fost admisă. A fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău nr. X01/09-4366 din 28 septembrie 2018. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze în privința Galinei Stici pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din calculul Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din data de 17 septembrie 2018 (f.d.88-94).

Prin decizia din 05 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.101-127).

Instanța de apel a stabilit că la cererea cu privire la recalcularea pensiei adresată Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău, Galina Stici a anexat calculul vechimii în muncă din data de 23 septembrie 2018, întocmit de Administrația Națională a Penitenciarelor, act, care constituie temei pentru recalcularea pensiei. Or, din conținutul calculului vechimii în muncă, rezultă că după stabilirea pensiei, Galina Stici a fost reîncadrată în serviciu în cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, a beneficiat de salariu, din care au fost efectuate rețineri a contribuțiilor sociale.

Totodată, instanța de apel a reținut că consideră nefondate argumentele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale cu referire la faptul, că Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, nu prevede dreptul la recalcularea mărimii pensiei, așa cum argumentele respective derivă din interpretarea subiectivă și defectuoasă a normelor legale citate mai sus.

Instanța de apel a relatat că în speță, Galina Stici nu pretinde să-i fie stabilită o nouă pensie, dar solicită recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, conform prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Astfel, instanța de apel a reiterat că este neîntemeiată poziția apelantei privind interpretarea prevederilor art. 61 al Legii nr. 1544, în sensul imposibilității recalculării pensiei, așa cum, prezentarea documentelor, care confirmă faptul reangajării și continuării efectuării contribuțiilor la bugetul de stat, constituie temeiuri suficiente pentru recalcularea pensiei persoanei vizate.

A relatat că sistemul public de pensii are la bază principiul contributivității, conform căruia, fondurile sistemului public de pensii se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele participante la acest sistem, iar drepturile la pensie se cuvin pe temeiul contribuțiilor achitate.

Astfel, instanța de apel a constatat că decizia de refuz în efectuarea recalculării pensiei pentru vechimea în serviciu, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice, precedente concedierii din 15 mai 2018, este ilegală.

În afară de aceasta, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a anulat decizia de refuz în recalcularea pensiei și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze Galinei Stici pensia pentru vechime în muncă, reieșind din calculul Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 17 septembrie 2018.

La data de 01 iunie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei de apel, cu pronunțarea unei noi decizii.

În motivarea recursului recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea cauzei și a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Recurenta a punctat că art. 2 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, stabilește expres momentul apariției dreptului la pensie a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Recurenta a notat că prevederile art. 61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, reglementează dreptul la recalcularea pensiei stabilite anterior și situațiilor în care recalcularea poate fi efectuată. Prin urmare, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare (ce nu au fost prezentate la stabilirea inițială a pensiei) ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Recurenta a invocat că din prevederile legale menționate, rezultă cert că dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculată în condițiile Legii. Mai mult, Legea nominalizată nu prevede dreptul la recalcularea pensiei

după o eventuală reangajare în serviciu și după eliberarea din serviciu, adică pensia să fie recalculată din veniturile obținute după stabilirea pensiei, precum pretinde intimata.

Recurenta a subliniat că Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nu prevede recalcularea pensiei stabilite anterior colaboratorilor instituțiilor de forță în legătură cu obținerea a unei noi vechimi în muncă în urma reangajării.

Recurenta a reiterat că neîntemeiat instanța de apel a conchis că intimata Galina Stici, întrunește condițiile art.61 alin.(1) din Legea nominalizată.

Recurenta a evidențiat că intimata Galina Stici nu a prezentat acte noi, obținute în urma reangajării, iar în asemenea circumstanțe, actele respective nicidecum nu pot fi luate în considerare la recalcularea pensiei stabilite anterior la data de 27 martie 2015.

Recurenta a menționat că specificarea concretă, prin Lege a unor chestiuni, la caz, ce țin de drepturile de pensionare a colaboratorilor instituțiilor de forță, nu pot fi interpretate astfel decât prevede legislația în vigoare

Recurenta a invocat că nu există un act normativ, care să prevadă recalcularea pensiei stabilită anterior, în legătură cu obținerea unei noi vechimi în muncă, în urma reangajării, iar instanța de fond, dar și cea de apel eronat au constatat, că intimata Galina Stici întrunește condițiile prevăzute de art. 61 alin.(1) din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

La data de 22 iunie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților Galinei Stici, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău și persoanei terțe Administrației Naționale a Penitenciarelor copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 05 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.141).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că Galina Stici, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău și Administrația Națională a Penitenciarelor au recepționat copia recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului (f.d.149-152).

Prin referința depusă la data de 29 iunie 2020, intimata Galina Stici, reprezentată de avocatul Eugeniu Musteață, a solicitat să fie declarat inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.144-146).

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău și Administrația Națională a Penitenciarelor nu și-au valorificat drepturile procedurale și nu au depus referințe la recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod.

Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de examinarea a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Astfel, decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 05 februarie 2020.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că decizia instanței de apel a fost notificată recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 10 aprilie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f.d.129).

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.55 din 17 martie 2020 a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie - 15 mai 2020.

La data de 18 martie 2020 a fost emisă Dispoziția nr. 1 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgență, punctelor 6, 7, 8 și 9 din Regulamentul Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Luând în considerare faptul că prin prisma pct. 8 din Anexa la Dispoziția nr.1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență, termenul de declarare a recursului pentru Casa Națională de Asigurări Sociale, după întrerupere a început a curge la data de 16 mai 2020 și expiră la data de 15 iunie 2020.

În aceste circumstanțe recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 01 iunie 2020, se consideră a fi depus în termen.

La data de 22 iulie 2020, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a numit recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale pentru examinare în complet de 5 judecători.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, de respingere a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că intimata, Galina Stici, la data de 27 martie 2015 a demisionat din funcție (f.d.13), totodată i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 50 % din suma soldei.

Ulterior, la data de 30 martie 2015, intimata Galina Stici s-a reangajat în cadrul sistemului penitenciar, în funcția de inginer pentru deservirea tehnicii de calcul al Serviciului special al Penitenciarului nr.13-Chișinău al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, iar la data de 17 septembrie 2018, a demisionat în rezervă conform alin. (2) art.82 al Legii nr.300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, din funcția de șef al secției evidență deținuți a Penitenciarului nr.13 - Chișinău al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

La data de 24 septembrie 2018, intimata Galina Stici s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica mun.Chișinău, prin care a solicitat recalcularea pensiei anterior stabilită.

Prin decizia de refuz nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun.Chișinău i-a fost refuzat în recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, fiind invocate prevederile art.2 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și fiind indicat, că persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor, acest drept fiind realizat din data de 27 martie 2015 (f.d.11).

În rezultat, la data de 29 octombrie 2018, Galina Stici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun.Chișinău, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun. Chișinău nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei stabilite Galinei Stici, în baza calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din data de 17 septembrie 2018 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță, prin hotărârea din 11 noiembrie 2019 a admis integral acțiunea depusă de Galina Stici. A anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău nr. X01/09-4366 din 28 septembrie 2018. A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze în privința Galinei Stici pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din calculul Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din data de 17 septembrie 2018 (f.d.88-94).

Curtea de Apel Chișinău examinând apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a conchis asupra necesității respingerii acestuia și menținerii hotărârii din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către instanțele judecătorești este greșită.

Iar, art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, prevede expres că examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Colegiul reține că, la caz, obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității deciziei de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.818/1854 din 25 septembrie 2018 și a cerinței subsecvente de obligare a autorității pârâte de a efectua recalculul pensiei pentru vechimea în serviciu Galinei Stici, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri din 17 septembrie 2018, a tuturor veniturilor înregistrate, cu includerea în vechimea în serviciu a perioadei 30 martie 2015 – 17 septembrie 2018.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ca temei de refuz în stabilirea unei noi pensii intimătei Galinei Stici, pentru vechimea în muncă, faptul că dreptul la pensie apare o sigură dată după concedierea de la serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii, condiții ce nu se atestă la caz, or, Legea nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după restabilirea la serviciu în Serviciul special al Penitenciarelor al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, după cum a invocat, interpretat și solicitat intimata Galina Stici inițial în cererea prealabilă, iar mai apoi în prezenta acțiune.

În corespundere cu art. 1 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la data depunerii de către intimat a cererii de recalculare a pensiei și la data emiterii actului administrativ contestat), militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu. Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al

organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art.13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Iar, în corespundere cu art. 7 în coroborare cu art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor.

Pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Conform art. 50 alin. (1) lit. b) din aceeași Lege, pensiile se stabilesc pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne - de la data eliberării din serviciu, dar nu mai devreme de ultima zi în care au fost asigurați cu soldă.

În contextul normelor legale enunțate, reiese că legislatorul a stipulat concret momentul apariției dreptului pentru primirea pensiei militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Sub acest aspect și având în vedere că din data de 27 martie 2015, Galina Stici beneficiază de dreptul la pensie militară pentru vechime în muncă, în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prin aplicarea regulilor de interpretare corectă a normelor sus- indicate, este evident că instanțele de judecată, examinând cauza, greșit au concluzionat despre necesitatea admiterii acțiunii depuse de către Galina Stici. Or, deși ultima, începând cu data de 30 martie 2015, s-a reangajat în cadrul sistemului penitenciar, în funcția de inginer pentru deservirea tehnicii de calcul al Serviciului special al Penitenciarului nr.13-Chișinău al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, unde a îndeplinit Serviciul militar până la data de 17 septembrie 2018, când a demisionat în rezervă conform alin. (2) art.82 al Legii nr.300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, din funcția de șef al secției evidență deținuți a Penitenciarului nr.13 - Chișinău al Administrației Naționale a Penitenciarelor, aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru stabilirea/recalcularea unei noi pensii pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă –27 martie 2015.

Aceasta, deoarece dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu, cu dreptul de recalculare în condițiile Legii.

Astfel, ținând cont de faptul că din solicitările expuse în cererea de chemare în judecată, obiectul acțiunii ține de dreptul persoanei la recalcularea pensiei, drept ce face parte din categoria drepturilor sociale, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru a nu leza dreptul Galinei Stici la proprietate, va analiza temeiurile de recalculare a pensiei prin prisma prevederilor art. 61 alin. (1) din Legea

asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, care reglementează expres că recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar 10 cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Din sensul logico-juridic al normei art. 61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993, rezultă cert și expres trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume: existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

La materialele dosarului însă, nu sunt anexate probe, din care să rezulte că la data de 27 martie 2015, Galinei Stici i-a fost stabilită pensia la prelungirea peste limita de vârstă a termenului de aflare în serviciu, în condițiile articolului 2 alin. (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiate argumentele recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că situația intimă a Galinei Stici, nu cade sub incidența art.61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993, deoarece Legea nominalizată nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie pentru vechime în muncă după restabilirea la serviciu în serviciul militar, or, din sensul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993 nu se deduce în niciun fel că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, au dreptul la stabilirea repetată a mărimii pensiei în cazul, în care au fost reangajați și au mai obținut o oarecare vechime în muncă, în caz contrar, ar reieși că subiecții menționați ar avea, teoretic, dreptul la nenumărate stabiliri sau repetate majorări ale pensiei.

În așa mod, Galina Stici putea pretinde la stabilirea unei noi mărimi a pensiei, doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii, însă, în speța dedusă judecătii, astfel de circumstanțe nu s-au constatat, reclamanta/intimata a pretins din nou la aceeași categorie de pensie, de care beneficiază din data de 27 martie 2015.

La fel, această concluzia derivă și din Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, care de asemenea nu admite stabilirea din nou a aceiași categorii de pensie.

Respectiv, decizia privind refuzul stabilirii pensiei nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018 este legală și temeiuri de a fi anulată nu există, ceea ce impune de a constata că,

cerințele Galinei Stici privind anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun. Chișinău nr. 818/1854 din 25 septembrie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei stabilite Galinei Stici, în baza calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor din 24 septembrie 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din data de 17 septembrie 2018 și compensarea cheltuielilor de judecată sunt neîntemeiate, motiv pentru care recursul urmează a fi admis, actele judecătorești contestate casate, iar acțiunea urmează a fi respinsă.

Or, Galina Stici nu se încadrează în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993, având în vedere faptul că acesteia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechime în muncă și este deja beneficiară de pensie pentru vechime în muncă, stabilită conform Legii nominalizate.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că atunci când pensia a fost stabilită la data de 27 martie 2015, conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, Galina Stici este în drept de a solicita Casei Naționale de Asigurări Sociale stabilirea unei noi pensii pentru vechime în muncă.

Or, la caz, instanțele de judecată, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale de a reexamina și a stabili din nou mărimea pensiei Galinei Stici, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din cadrul Penitenciarului nr.13 - Chișinău al Administrației Naționale a Penitenciarelor din 17 septembrie 2018, nu au luat în considerare prevederile legale expuse supra, și anume, că recalcularea mărimii pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.

Conform art. 13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 01 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

În speță, intimata Galina Stici, nu întrunește condițiile stipulate în art. 13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Recalcularea pensiilor stabilite anterior, poate avea loc în cazul în care este prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne, condiție care nu se atestă la caz

Cu toate acestea, intimata Galina Stici poate beneficia ulterior conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, în coroborare cu Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, la momentul depunerii cererii, de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă în condiții generale unde în stagiul de cotizare vor fi incluse toate perioadele contributive.

În consecință, instanța de recurs menționează că jurisprudența nu este imuabilă ci, din contra, progresivă în esență, iar acest fapt se confirmă prin decizia din 28 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție (nr. 3ra-10/20), din care rezultă revirimentul practicii judiciare în acest sens, or dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii.

Așadar, circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție, nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de Galina Stici urmează a fi respinsă, ca neîntemeiată.

Din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie privind respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Galina Stici.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) și alin. (2) și art. 258 alin. (3) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 05 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Galina Stici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun.Chișinău, persoană terță Administrația Națională a Penitenciarelor cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a recalcula pensia pentru vechime în muncă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan